LT 2022

28

Specialioji ataskaita

Paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE)

Finansavimas pagal priemonę SURE padėjo išsaugoti darbo vietas COVID-19 krizės metu, tačiau jo galutinis poveikis nežinomas

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Turinys

	Dalis
Santrauka	I–IX
Įvadas	01–10
Pagrindiniai faktai	01–03
Apie priemonę SURE	04–07
Finansinis paketas	08–10
Audito apimtis ir metodas	11–15
Pastabos	16–64
Priemonė SURE buvo savalaikis atsakas siekiant sumažinti nedarbo riziką COVID-19 pandemijos metu	16–26
ES greitai pradėjo įgyvendinti priemonę SURE	17–20
Valstybių narių poreikiai, susiję su finansavimu pagal priemonę SURE, atitiko Komisijos sąmatą	21–24
Komisija apskaičiavo, kad valstybės narės pagal priemonę SURE galimai sutaupė apie 8 milijardus eurų	25–26
Finansinė rizika ES biudžetui dėl priemonės SURE yra nedidelė	27–31
Valstybės narės suteikė garantijas 25 % visų paskolų pagal priemonę SURE	28–29
Finansinę riziką ES biudžetui dar labiau mažina papildomos prudencinės taisyklės	30–31
Komisija nustatė lanksčią priemonės SURE sistemą, pagal kurią nebuvo taikoma standartinė finansavimo tvarka	32–47
SURE sistema atspindi ekstremalias aplinkybes	33–34
SURE reglamente nustatytos sąlygos buvo plačios ir Komisija jas įvertino glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis	35–40
Taryba išplėtė priemonės SURE taikymo sritį, kad ja būtų galima finansuoti su sveikata susijusias priemones, taip sumažindama jos pagrindinį dėmesį užimtumui	41–43
Komisija sparčiai išmokėjo lėšas valstybėms narėms	44
Į SURE paskolų susitarimus buvo įtrauktos nuostatos dėl sukčiavimo ir pažeidimų rizikos, tačiau pagal teisinę sistemą nebuvo reikalaujama įvertinti valstybių narių kontrolės sistemų patikimumo	45–47

Paskolos pagal priemonę SURE padėjo finansuoti nacionalines darbo vietų išsaugojimo programas, kad COVID-19 krizės metu nedidėtų nedarbas 48–51

Priemonės SURE poveikio negalima visapusiškai įvertinti dėl ribotų stebėsenos duomenų ir *ex post* vertinimo nebuvimo 52–64

Nustatant stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimus daugiausia dėmesio skiriama finansinės paramos panaudojimui, o ne pasiektiems rezultatams 53–60

Komisijos du kartus per metus teikiamose finansinės paramos pagal priemonę SURE panaudojimo gali būti pateikiami tik bendri rezultatų įverčiai 61–62

Komisija neįvertino priemonės SURE 63–64

Išvados ir rekomendacijos 65–70

Santrumpos

Terminų žodynėlis

Komisijos atsakymai

Chronologija

Audito grupė

Santrauka

I COVID-19 pandemija sukėlė didelį sukrėtimą Europos ekonomikai ir labai sutrikdė darbo rinką, todėl kilo pavojus milijonams darbo vietų. Atsižvelgdama į tai, ES patvirtino laikiną priemonę SURE (Paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti), kad padėtų valstybėms narėms sumažinti pandemijos poveikį jų darbo rinkoms. Visų pirma priemonė buvo skirta padėti valstybėms narėms įgyvendinti naujas arba išplėsti esamas darbo vietų išsaugojimo programas. Taryba nusprendė išplėsti Komisijos iš pradžių pasiūlytos schemos taikymo sritį, kad priemonė SURE taip pat galėtų būti naudojama su sveikata susijusioms priemonėms remti.

II Kitaip nei tradicinės iš ES biudžeto finansuojamos socialinės politikos paramos atveju, pagal priemonę SURE valstybėms narėms teikiamos ilgalaikės paskolos palankiomis finansinėmis sąlygomis. Šią priemonę valdo Komisija; kapitalo rinkose ji gali pasiskolinti iki 100 milijardų eurų. Iki 2022 m. rugpjūčio mėn. Taryba buvo patvirtinusi 93,3 milijardo eurų finansinę paramą 19 valstybių narių, o beveik 92 milijardai eurų (98 %) iš šios sumos jau buvo išmokėta. Šiomis lėšomis galima pasinaudoti iki 2022 m. gruodžio 31 d., nors Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali nuspręsti šį laikotarpį pratęsti.

III Atlikome priemonės SURE auditą dėl jos svarbos švelninant COVID-19 pandemijos poveikį. Be to, finansinė parama pagal priemonę SURE yra didelė – iki 100 milijardų eurų. Įvertinome, ar priemonė buvo veiksminga ir efektyvi mažinant nedarbo riziką ES.

IV Apskritai darome išvadą, kad Komisija greitai ir efektyviai reagavo į uždavinį padėti valstybėms narėms išsaugoti darbo vietas. Ji sugebėjo greičiau gauti ES paramą valstybėms narėms nei pagal standartines finansavimo procedūras. Priemonės SURE sistema atspindėjo ekstremalias aplinkybes ir sumažino finansinę riziką ES biudžetui. Nors bendrai yra požymių, kad parama pagal priemonę SURE pasiekė milijonus žmonių, neturint išsamių valstybių narių duomenų ribojamos Komisijos galimybės įvertinti rezultatus, pasiektus įgyvendinant priemonę SURE.

V Komisija pasiūlė naują novatorišką reglamentą, o Taryba laiku, praėjus vos dviem mėnesiams nuo COVID-19 paskelbimo pandemija, jam pritarė. Parama pagal priemonę SURE sudarė valstybėms narėms galimybę sukurti naujas arba išplėsti esamas darbo vietų išsaugojimo programas, tačiau, atsižvelgiant į labai skirtingas kiekvienos nacionalinės darbo rinkos aplinkybes, įvairiose ES valstybėse narėse taikomi metodai labai skyrėsi.

VI Finansavimas pagal SURE pagrįstas paskolomis, o ne dotacijomis. Valstybių narių poreikis pasinaudoti šiomis paskolomis atitiko Komisijos pasiūlytą 100 milijardų eurų biudžetą. Vienas iš unikalių priemonės SURE bruožų yra tai, kad visos valstybės narės suteikė garantijas iki 25 % visų pagal priemonę SURE išmokėtų paskolų, kurios visos turi būti grąžintos iki 2050 m. Šios garantijos yra ES biudžeto apsaugos rezervas, nes įsipareigojimų nevykdymo atveju jos gali būti panaudotos prieš panaudojant Komisijos nuosavus išteklius.

VII SURE yra reagavimo į krizes priemonė, kurią taikant itin svarbu greitai išmokėti lėšas. Dauguma valstybių narių pirmąją išmoką gavo praėjus mažiau nei mėnesiui nuo prašymo pateikimo dienos. Kadangi darbo vietų išsaugojimo programomis gali būti piktnaudžiaujama, SURE reglamente reikalaujama, kad į paskolų susitarimus su valstybėmis narėmis būtų įtrauktos nuostatos dėl kontrolės priemonių ir audito, siekiant kuo labiau sumažinti sukčiavimo ir pažeidimų riziką. 2022 m. pradžioje, kai didžioji finansavimo dalis jau buvo išmokėta valstybėms narėms, Komisija pradėjo *ad hoc* apklausą dėl nacionalinių audito ir kontrolės sistemų. Visos valstybės narės, išskyrus vieną, pranešė apie pažeidimų ir tariamo sukčiavimo atvejus. Tačiau, kadangi Komisija nežinojo apie jokius didelius pažeidimus ar sukčiavimą, susijusius su jos pareigomis pagal šį reglamentą, 2022 m. rugsėjo mėn. ji nebuvo pradėjusi jokių konkrečių tyrimų šiuo klausimu.

VIII Apskritai yra požymių, kad per sunkiausią krizės laikotarpį parama pagal SURE pasiekė milijonus darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų ir kartu su kitomis politikos paramos priemonėmis prisidėjo mažinant nedarbo riziką. Tačiau priemonės struktūra nesuteikia galimybės atskirai nustatyti priemonės SURE poveikio nacionalinėms programoms pagal išdirbius ir rezultatus. Dėl to Komisija negali įvertinti priemonės SURE rezultatų kiekvienoje valstybėje narėje. Pavyzdžiui, neturint išsamių valstybių narių duomenų negalima visapusiškai įvertinti gyventojų ir įmonių, kurie gavo paramą pagal priemonę SURE, skaičiaus – galimo priemonės indėlio mažinant nedarbo riziką. Valstybių narių Komisijai pateikti duomenys apie su sveikata susijusias priemones yra labiau riboti. Pagal SURE reglamentą vertinimas neprivalomas.

IX Rekomenduojame Komisijai atlikti išsamų priemonės SURE vertinimą, kad būtų pasimokyta iš patirties, kuri gali būti naudinga galimoms būsimoms krizių valdymo priemonėms.

Įvadas

Pagrindiniai faktai

01 COVID-19 pandemijos metu ES valstybės narės ėmėsi įvairių su visuomenės sveikata susijusių priemonių, kad pažabotų koronaviruso plitimą. Dėl šių priemonių, taip pat dėl pandemijos sukelto ekonominio netikrumo ir tiekimo grandinių sutrikdymo uždarius sienas ir gamyklas, ES labai sumažėjo gamyba ir vartojimas. Ankstyvaisiais pandemijos etapais šios priemonės apėmė izoliacijos priemones, dėl kurių buvo laikinai uždaryti įvairūs ES ekonomikos sektoriai, pavyzdžiui, turizmo ir apgyvendinimo bei maitinimo paslaugų sektoriai[1].

02 To nulemtas ekonomikos nuosmukis, kurį itin skaudžiai pajuto ES pietinės valstybės narės, sukėlė riziką milijonams darbo vietų. Europos profesinio mokymo plėtros centras (CEDEFOP) 2020 m. apskaičiavo, kad apie 45 milijonai darbo vietų, t. y. 23 % darbo jėgos, 27 ES valstybių narių darbo rinkoje susidūrė su labai didele COVID-19 trikdžių rizika, o dar 22 % ES darbo jėgos, daugiausia vidutinės ir žemesnės kvalifikacijos paslaugų sektoriaus darbuotojų, patyrė tam tikrą reikšmingą riziką[2].

03 Atsižvelgdama į šias aplinkybes ir siekdama padėti valstybėms narėms įveikti pandemijos poveikį jų darbo rinkoms, ES laikinai įdiegė priemonę SURE (Paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti). Šia priemone valstybėms narėms padedama įgyvendinti naujas arba išplėstas darbo vietų išsaugojimo priemones. Pagal šias programas iš valstybės išteklių remiamos ekonominių sunkumų patiriančių įmonių darbuotojų pajamos už nedirbtas valandas. Darbo vietų išsaugojimo priemonės apima sutrumpinto darbo laiko, nemokamų atostogų ir darbo užmokesčio subsidijų programas.

---

[1] Marcus, J. S. et al.: *The impact of COVID-19 on the Internal Market*, European Parliament, 2021.

[2] Pouliakas, K.; Branka, J.: *EU jobs at highest risk of COVID-19 social distancing: Is the pandemic exacerbating the labour market divide?,* No 1, CEDEFOP working paper, 2020.

Apie priemonę SURE

04 Pagrindinis priemonės SURE tikslas – teikti finansinę paramą valstybėms narėms, kurios patiria didelius ekonomikos sutrikimus arba kurioms kyla rimta tokių sutrikimų grėsmė. Finansuojant darbo vietų išsaugojimo programas, priemone SURE galiausiai siekiama sumažinti nedarbo ir pajamų praradimo atvejų skaičių (žr. ***1 diagramą***). Šia priemone remiamos esamos darbo vietos; ja nėra finansuojamos nedarbo mažinimo programos.

1 diagrama. Pagrindiniai priemonės SURE tikslai

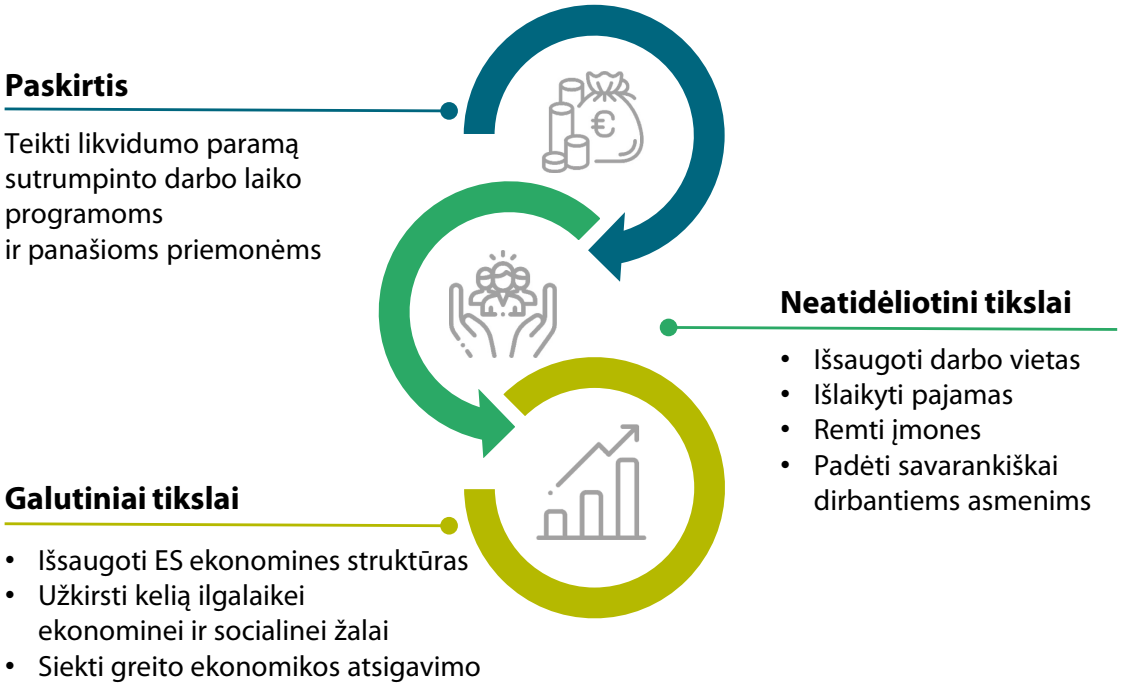

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

05 Pirminis Komisijos pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl SURE buvo susijęs tik su užimtumo tikslu[3]. 2020 m. gegužės mėn. priimdama SURE reglamentą Taryba nusprendė išplėsti jo taikymo sritį, kad būtų remiamos su sveikata susijusios priemonės (žr. ***2 diagramą***).

[3] Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl SURE, COM(2020) 139.

2 diagrama. Pagal SURE finansuojamų veiksmų tipologija

Pagal priemonę SURE **finansuojami veiksmai**

DARBAS

- Darbo užmokesčio subsidijų programos
- Parama savarankiškai dirbantiems asmenims
- Specialios vaiko priežiūros atostogų išmokos
- Parama sezoniniams darbuotojams
- Parama mokymui, susijusiam su sutrumpintu darbo laiku

SVEIKATA

- Specialios laikinojo nedarbingumo dėl ligos atostogos ir (arba) karantino atostogos dėl COVID-19
- Parama siekiant laikytis sveikatos ir saugos reikalavimų viešajame sektoriuje ir darbo vietose
- Padidintos viešojo sektoriaus išlaidos sveikatos priežiūrai (medicinos darbuotojams, įrangai, ligoninių renovacijai)
- Premijų išmokos esamiems sveikatos priežiūros darbuotojams ir kitiems darbuotojams
- Papildomų sveikatos priežiūros specialistų įdarbinimas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

06 Pagal priemonę SURE teikiamos paskolos valstybėms narėms, o pati priemonė finansuojama skolinantis. Priemonę valdo Komisija, ji vykdo skolinimosi operacijas ir paskolų administravimą bei išmokėjimą. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas (ECFIN GD), kaip vadovaujantis GD, glaudžiai bendradarbiaudamas su Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generaliniu direktoratu (EMPL GD) ir Biudžeto generaliniu direktoratu (BUDG GD), koordinavo priemonės kūrimą ir įgyvendinimą (žr. ***1 lentelę***).

1 lentelė. GD funkcijos ir atsakomybė

ECFIN GD	EMPL GD	BUDG GD
o Parengia gaires dėl to, kokios rūšies programos galėtų būti laikomos tinkamomis paramai pagal SURE skirti, ir paraiškų dėl finansavimo pagal SURE šablonus; o įvertina nacionalines priemones pagal SURE (kartu su EMPL GD); o įvertina, ar yra staigus ir didelis viešųjų išlaidų padidėjimas (t. y. atitiktis sąlygoms, kuriomis gali būti pradėtos teikti paskolos pagal priemonę SURE); o rengia Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimų; o vykdyto finansinio įgyvendinimo stebėseną ir du kartus per metus rengti ataskaitas.	o Įvertina nacionalines priemones, įgyvendinamas pagal priemonę SURE (kartu su ECFIN GD); o tikrina, ar nėra dubliavimosi su Europos socialinio fondo dotacijomis; o vykdo finansinio įgyvendinimo stebėseną: teikia informaciją rengiant du kartus per metus teikiamas ataskaitas (koordinuojant ECFIN GD).	o Rengia garantijos ir paskolos sutarties šablonus; o kartu su valstybėmis narėmis nustatyto paskolos ypatybes (pavyzdžiui, paskolos grąžinimo terminą); o vykdo obligacijų emisijas, administruoja paskolas, vykdo išmokėjimo ir paskolų grąžinimo procedūras; o vykdo finansinio įgyvendinimo stebėseną rengiant ketvirčio finansines ataskaitas.

Šaltinis: Audito Rūmai.

07 SURE yra laikina priemonė. Ja bus galima pasinaudoti iki 2022 m. gruodžio 31 d., nebent Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nuspręstų pratęsti jos galiojimą.

Finansinis paketas

08 Pagal reglamentą Komisija gali pasiskolinti iki 100 milijardų eurų kapitalo rinkose paramai pagal priemonę SURE finansuoti[4]. Kiekviena valstybė narė, norinti pasinaudoti parama pagal priemonę SURE, siunčia prašymą Komisijai. Komisija įvertina kiekvieną prašymą ir, jei jis atitinka reglamente nustatytas tinkamumo finansuoti sąlygas, siūlo Tarybai patvirtinti finansinę paramą pagal priemonę SURE. Šis sprendimas įgyvendinamas priimant Tarybos įgyvendinimo sprendimą dėl kompensacinės paskolos (paskolos, suteiktos tokiomis pačiomis sąlygomis, kokiomis ją Komisija gavo kapitalo rinkose), kuri sudaro finansinę paramą atitinkamai valstybei narei.

09 Šiai priemonei finansuoti Komisija išleido obligacijas kapitalo rinkose. Komisijos išleistų obligacijų terminai buvo įvairūs – nuo 5 iki 30 metų. Investuotojai labai domėjosi SURE obligacijomis.

10 Be to, Komisija pirmą kartą obligacijas pagal priemonę SURE išleido kaip socialines obligacijas (žr. ***1 langelį***).

1 langelis.

Socialinės obligacijos ir SURE socialinių obligacijų sistema

Socialinės obligacijos apibrėžiamos kaip priemonės, kuriomis pritraukiamos lėšos naujiems ir esamiems projektams, turintiems teigiamos socialinės įtakos.

SURE socialinių obligacijų sistema yra suderinta su socialinių obligacijų principais, kuriuos nustatė Tarptautinė kapitalo rinkos asociacija, savireguliavimo organizacija ir kapitalo rinkų dalyvių prekybos asociacija. Pagal šią sistemą Komisija privalo skelbti valstybių narių pateiktais duomenimis grindžiamas lėšų paskirstymo pagal priemonę SURE, išlaidų rūšių ir finansinės paramos pagal priemonę SURE poveikio ataskaitas.

[4] Reglamento (ES) 2020/672 5 straipsnis.

Audito apimtis ir metodas

11 Įvertinome, ar priemonė SURE buvo veiksmingas ir efektyvus atsakas siekiant sumažinti nedarbo riziką ES dėl COVID-19 pandemijos ir ar Komisija ją veiksmingai įgyvendino. Visų pirma tikrinome, ar:

- priemonė buvo sukurta laiku;
- buvo nustatyta tinkama tvarka, siekiant sumažinti finansinę riziką ES biudžetui taikant priemonę SURE;
- SURE teisinė sistema ir jos įgyvendinimas atspindėjo krizinę situaciją, kartu kuo labiau sumažinant sukčiavimo ir pažeidimų riziką;
- Komisija parengė tvirtą nacionalinių darbo vietų išsaugojimo programų, finansuojamų pagal priemonę SURE, įgyvendinimo stebėsenos ir jų poveikio vertinimo sistemą;
- SURE veiksmingai padėjo valstybėms narėms apsaugoti darbo vietas.

12 Buvo nagrinėjamas laikotarpis nuo 2020 m. balandžio mėn., kai Komisija pasiūlė SURE reglamentą, iki audito vietoje atliekamo darbo pabaigos 2022 m. rugsėjo mėn. Audito metu daugiausia dėmesio buvo skiriama Komisijai. Priemonės SURE įgyvendinimo atskirų valstybių narių lygmeniu ir Komisijos vykdomo skolinimosi operacijų valdymo vertinimai nebuvo įtraukti į audito apimtį.

13 Duomenis ir informaciją gavome iš pagrindinių už priemonę SURE atsakingų Komisijos GD ir Eurostato. Konsultavomės su EUROFOUND (Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondu) ir Europos politikos studijų centru (CEPS, ES ekspertų grupe).

14 Atlikdami audito darbą, mes:

- peržiūrėjome galiojančius ES teisės aktus, Komisijos gaires ir keitimąsi informacija su valstybėmis narėmis bei kitus susijusius dokumentus;
- surengėme pokalbius su Komisijos, CEPS ir EUROFOUND atstovais;
- išanalizavome SURE paraiškų ir ataskaitų teikimo procesus, susijusius su finansinės paramos prašymų imtimi; ir
- išnagrinėjome valstybių narių atsakymus į 2022 m. pradžioje Komisijos atliktos apklausos klausimus, kad įvertintume pažeidimų ir sukčiavimo riziką.

15 Atlikome priemonės SURE auditą, nes ji, kaip minėta, yra svarbi švelninant COVID-19 pandemijos poveikį ir užkertant kelią nedarbo augimui taip smarkiai, kaip buvo nuogąstaujama iš pradžių. Be to, finansinė parama pagal priemonę SURE yra reikšminga – iki 100 milijardų eurų.

Pastabos

Priemonė SURE buvo savalaikis atsakas siekiant sumažinti nedarbo riziką COVID-19 pandemijos metu

16 Išnagrinėjome, ar šia priemone buvo laiku sureaguota siekiant sumažinti nedarbo riziką COVID-19 pandemijos metu, visų pirma analizuodami susijusių procesų eigą nuo pandemijos paskelbimo dienos. Taip pat išnagrinėjome, ar Komisija tinkamai įvertino numatomą paskolų pagal priemonę SURE paklausos lygį, kad nustatytų finansinį paketą, ir Komisijos įvertį dėl hipotetinių naudojantis priemone SURE valstybių narių sutaupytų lėšų.

ES greitai pradėjo įgyvendinti priemonę SURE

17 2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija paskelbė pandemiją. Balandžio 2 d., praėjus mažiau nei mėnesiui, Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl SURE reglamento. Tuo metu Komisija jau buvo pradėjusi derybas su valstybėmis narėmis dėl jų įsipareigojimo suteikti bendras garantijas daliai paskolų.

18 Praėjus dviem mėnesiams nuo COVID-19 paskelbimo pandemija, 2020 m. gegužės 19 d., Taryba priėmė reglamentą su tam tikrais pakeitimais, pavyzdžiui, buvo išplėsta finansinės paramos pagal priemonę SURE taikymo sritis, kad ji apimtų ir su sveikata susijusias priemones (žr. ***05*** dalį).

19 Priemonė SURE yra unikali, todėl ją sunku palyginti su kitomis panašiomis priemonėmis. Tačiau, nors reaguojant į ankstesnes krizes nuo Komisijos pasiūlymo dėl Bendrųjų nuostatų reglamento dalinių pakeitimų pateikimo iki šių pakeitimų priėmimo Taryboje[5] vidutiniškai prireikdavo šešių mėnesių, SURE reglamentas buvo priimtas per du mėnesius. Tai buvo itin svarbu siekiant, kad pirmosios paskolos valstybėms narėms būtų išmokėtos ankstyvame COVID-19 krizės etape.

20 2020 m. gegužės mėn. priėmus reglamentą, Komisija kapitalo rinkose pritraukė finansavimą ir tų pačių metų spalio mėn. išmokėjo pirmąsias paskolas valstybėms narėms (žr. ***3 diagramą***).

---

[5] Bendrųjų nuostatų reglamentai, susiję su 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpiais: atitinkamai Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1083/2006 ir Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013.

3 diagrama. Laikotarpis nuo pandemijos paskelbimo iki pirmosios išmokos pagal priemonę SURE buvo trumpas

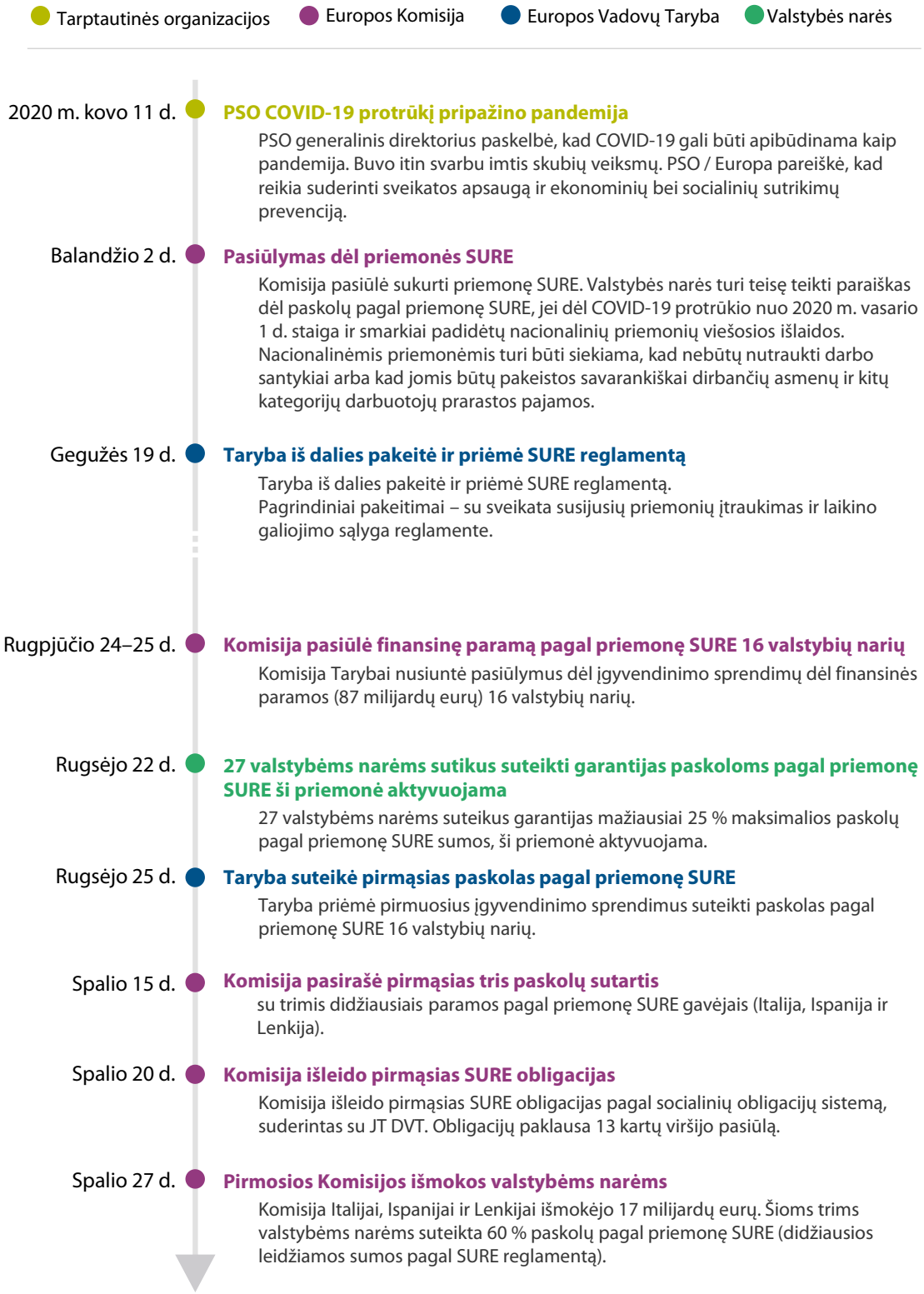

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

Valstybių narių poreikiai, susiję su finansavimu pagal priemonę SURE, atitiko Komisijos sąmatą

21 Pagal priemonę SURE teikiama finansinė parama valstybėms narėms, kuriose COVID-19 pandemija sutrikdė darbo rinką. Siekdama įvertinti numatomą paskolų pagal priemonę SURE paklausos lygį, 2020 m. kovo mėn. pabaigoje Komisija parengė tris scenarijus, atsižvelgdama į galimą izoliacijos priemonių trukmę, jų taikymo mastą ir paskolų prašančių šalių skaičių. Taip apskaičiuota, kad darbo vietų išsaugojimo programoms finansuoti reikės 50–100 milijardų eurų. Komisija, atsižvelgdama į tuo metu vyraujantį netikrumą dėl viso COVID-19 pandemijos poveikio, nusprendė veikti remdamasi scenarijumi, pagal kurį finansavimo poreikiai didžiausi (100 milijardų eurų).

22 Komisijos įvertis buvo pakankamas ES masto finansinės paramos pagal priemonę SURE paklausai patenkinti, nors Taryba į reglamento taikymo sritį įtraukė su sveikata susijusias priemones. Aštuonios valstybės narės (Austrija, Danija, Liuksemburgas, Nyderlandai, Prancūzija, Suomija, Švedija ir Vokietija) nusprendė nesinaudoti priemone SURE. Visos šios valstybės narės jau buvo parengusios nacionaliniu lygmeniu finansuojamas darbo vietų išsaugojimo programas.

23 Iki 2022 m. rugpjūčio mėn. Taryba iš viso patvirtino 93,3 milijardo eurų finansinę paramą 19 valstybių narių. Iš šios bendros sumos, iki 2022 m. rugpjūčio mėn. išmokėta beveik 92 milijardai eurų (98 %) (žr. ***4 diagramą***).

4 diagrama. Pagal priemonę SURE išmokėtos sumos (91,8 milijardo eurų, 2022 m. rugpjūčio mėn.)

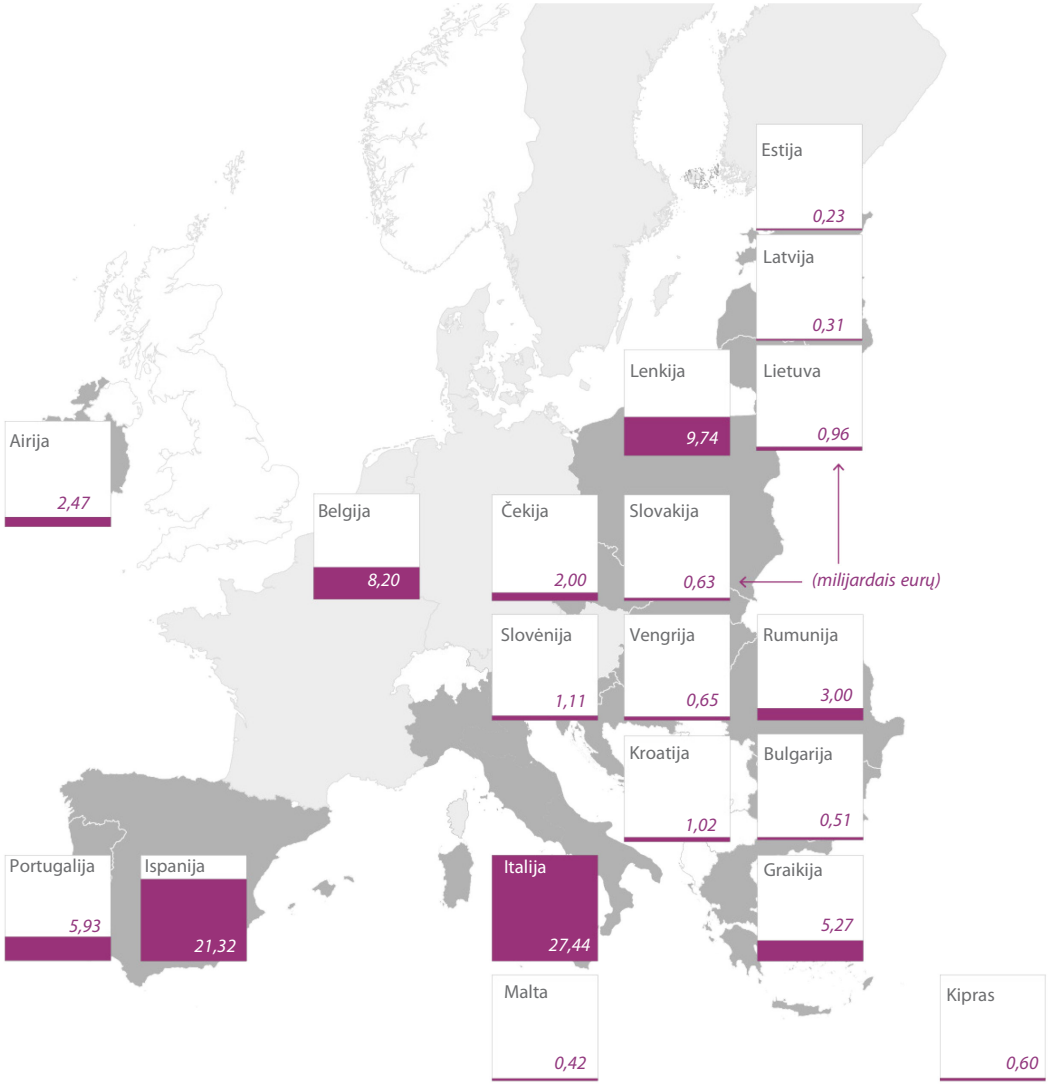

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos išmokų pagal priemonę SURE duomenimis.

24 Beveik pusė paramos buvo suteikta dviem valstybėms narėms – Italijai ir Ispanijai. Tik dvi valstybės narės, Lenkija ir Rumunija, kuriose išlaidos priemonėms, atitinkančioms paramos pagal priemonę SURE skyrimo reikalavimus, buvo mažesnės nei prognozuota, neprašė išmokėti visų galimų paskolų.

Komisija apskaičiavo, kad valstybės narės pagal priemonę SURE galimai sutaupė apie 8 milijardus eurų

25 Viena iš priežasčių, kodėl paramos pagal priemonę SURE paklausa valstybėse narėse buvo didelė, – tai galimybė gauti finansavimą santykinai nebrangiai. Komisija apskaičiavo, kad dėl ES AAA kredito reitingo pagal priemonę SURE suteikta finansinė parama padėjo valstybėms narėms sutaupyti 8,5 milijardo eurų palūkanų mokėjimų, palyginti su tuo, ką jos būtų galimai sumokėjusios, jei būtų pasiskolinusios tą pačią sumą kapitalo rinkoje pačios[6].

26 Patikrinome, ar apskaičiuotos sutaupytos palūkanų sumos atspindi paskolų dydį ir skirtumą tarp ES ir atskirų valstybių narių kredito reitingų. Šios santaupos sutelktos penkiose paramą gaunančiose valstybėse narėse (Italijoje, Ispanijoje, Rumunijoje, Lenkijoje ir Graikijoje), kuriose santaupų vertė siekia nuo 0,5 iki 3,8 milijardo eurų. Santaupos, tenkančios šioms valstybėms narėms, sudaro beveik 86 % visų apskaičiuotų santaupų.

Finansinė rizika ES biudžetui dėl priemonės SURE yra nedidelė

27 Remdamiesi SURE reglamento nuostatomis ir taisyklėmis ir garantijų susitarimais su valstybėmis narėmis, analizavome, ar buvo imtasi priemonių ES biudžetui kylančiai finansinei rizikai apriboti.

Valstybės narės suteikė garantijas 25 % visų paskolų pagal priemonę SURE

28 Nors finansavimas pagal priemonę SURE grindžiamas paskolomis, o ne dotacijomis, ES biudžetui tebekyla rizika, jei viena ar kelios valstybės narės nesilaikytų savo įsipareigojimų grąžinti paskolas. Todėl pagrindinis priemonės SURE elementas buvo tai, kad visos valstybės narės susitarė teikti neatšaukiamas garantijas pagal pareikalavimą, proporcingai jų santykinei visų ES bendrųjų nacionalinių pajamų daliai, kurios padengtų 25 % priemonės SURE finansinio paketo. Likusi dalis garantuojama ES biudžeto lėšomis.

29 Valstybių narių garantijos buvo sukurtos veikti kaip rezervas ES biudžetui apsaugoti. Jei valstybės narės laiku negrąžintų paskolų, Komisija gali laikyti

---

[6] SURE: Two Years On: fourth bi-annual report, COM(2022) 483.

atsakingomis visas kitas valstybes nares. Įsipareigojimų nevykdymo atveju pagal teisės aktus Komisija „turi išnagrinėti galimybes“ panaudoti ES biudžetą negrąžintoms skoloms grąžinti[7]. Tačiau ji taip pat turi galimybę pirmiausia pasinaudoti valstybių narių garantijomis. Komisija mums nurodė, kad tai būtų tikėtina ir pageidautina jos veiksmų kryptis. Jei visas valstybių narių garantijų rezervas, sudarantis 25 milijardus eurų, bus išnaudotas, likusi skola bus grąžinta iš ES biudžeto. Šiomis priemonėmis investuotojams suteikiama garantija, kad dėl ES AAA kredito reitingo rizika, kad ES nevykdys su jos skolomis susijusių įsipareigojimų, yra labai nedidelė (žr. ***25*** dalį).

Finansinę riziką ES biudžetui dar labiau mažina papildomos prudencinės taisyklės

30 Be to, SURE reglamente numatyti du pagrindiniai mechanizmai (vadinami prudencinėmis taisyklėmis), kuriais siekiama sumažinti didžiausią metinę poziciją ir didžiausią poziciją kiekvienai valstybei narei[8]:

- bendra metinė grąžintina suma negali viršyti 10 milijardų eurų, t. y. 10 % viso pagal priemone SURE galimo finansavimo. Kad pasiektų šį tikslą, Komisija išleido skirtingų terminų obligacijų; ir
- bet kurioms trims valstybėms narėms gali būti skiriama ne daugiau kaip 60 % viso galimo finansavimo.

Mūsų nuomone, šios prudencinės taisyklės dar labiau apriboja finansinę riziką ES biudžetui tuo atveju, jei valstybė narė nevykdytų įsipareigojimų.

31 Pagal priemonę SURE finansavimas valstybėms narėms teikiamas paskolų forma. Grąžinimo terminas – 2025–2050 m., o vidutinė paskolos trukmė – 14,5 metų[9]. ***5 diagramoje*** pateiktas įvairių terminų datų pasiskirstymas pagal šalis ir parodyta, kaip veikia prudencinės taisyklės. Pavyzdžiui, 2025–2050 m. laikotarpyje yra trys metai, kai turi būti grąžinta didžiausia 10 milijardų eurų paskolų suma. Skirtingai nuo kai kurių ankstesnių krizių, daugeliui valstybių narių reikėjo paramos tuo pačiu metu. Valstybės narės atsiuntė prašymus skirti lėšų, nurodydamos bendrą sumą ir pageidaujamą paskolos grąžinimo terminą. Atitinkamai, Komisija programavo skirtingas paskolas pagal priemonę SURE su skirtingais terminais.

---

[7] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 11 straipsnio 5 dalis.

[8] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 9 straipsnis.

[9] SURE: Two Years On: fourth bi-annual report, COM(2022) 483.

5 diagrama. Paskolų pagal priemonę SURE terminai ir grąžinimo tvarkaraštis pagal valstybes nares

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis apie paskolų pagal priemonę SURE terminus ir grąžinimo tvarkaraščius.

Komisija nustatė lanksčią priemonės SURE sistemą, pagal kurią nebuvo taikoma standartinė finansavimo tvarka

32 Vertinome, ar priemonės SURE valdymo sistema atspindėjo ekstremalias aplinkybes. Taip pat išanalizavome Komisijos įdiegtus procesus, susijusius su finansinės paramos pagal SURE prašymų pateikimu ir jos suteikimu, iki jos išmokėjimo valstybėms narėms, ir patvirtinome savo analizę, remdamiesi atvejų imtimi. Galiausiai įvertinome, ar Komisija ėmėsi pirmųjų veiksmų, kad įvertintų sukčiavimo ir pažeidimų riziką įgyvendinant pagal priemonę SURE finansuojamas darbo vietų išsaugojimo programas valstybių narių lygmeniu.

SURE sistema atspindi ekstremalias aplinkybes

33 SURE yra reagavimo į krizes priemonė, skirta laikinai grąžintinai finansinei paramai valstybėms narėms teikti. Taigi SURE sistema, kurią sudaro pats reglamentas ir Komisijos pasirinkimai jį įgyvendinant, yra sąmoningai paprastesnė nei standartinės Komisijos finansavimo procedūros.

34 Pavyzdžiui, SURE reglamente nebuvo reikalaujama, kad Komisija, vertindama valstybių narių finansinės paramos prašymus, atliktų esamų arba planuojamų nacionalinių darbo vietų išsaugojimo programų taikymo srities ir struktūros analizę. Kadangi šios programos valstybėse narėse labai skyrėsi (pagal remiamų įmonių dydį, sektorių ir apyvartą, reikalavimus atitinkančių darbuotojų grupes, sistemos lygį ir trukmę, taip pat draudimo atleisti iš darbo įtraukimą), tokia analizė būtų reikšmingai uždelsusi paskolų išmokėjimą.

SURE reglamente nustatytos sąlygos buvo plačios ir Komisija jas įvertino glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis

35 Vienuolika iš 19 finansavimą pagal priemonę SURE gaunančių valstybių narių finansinę paramą skyrė naujoms darbo vietų išsaugojimo programoms kurti, o aštuonios – esamoms programoms išplėsti arba iš dalies pakeisti (žr. ***6 diagramą***).

6 diagrama. Naujos sutrumpinto darbo laiko programos ir esamų sutrumpinto darbo laiko programų taikymo pratęsimas, finansuojamas pagal priemonę SURE

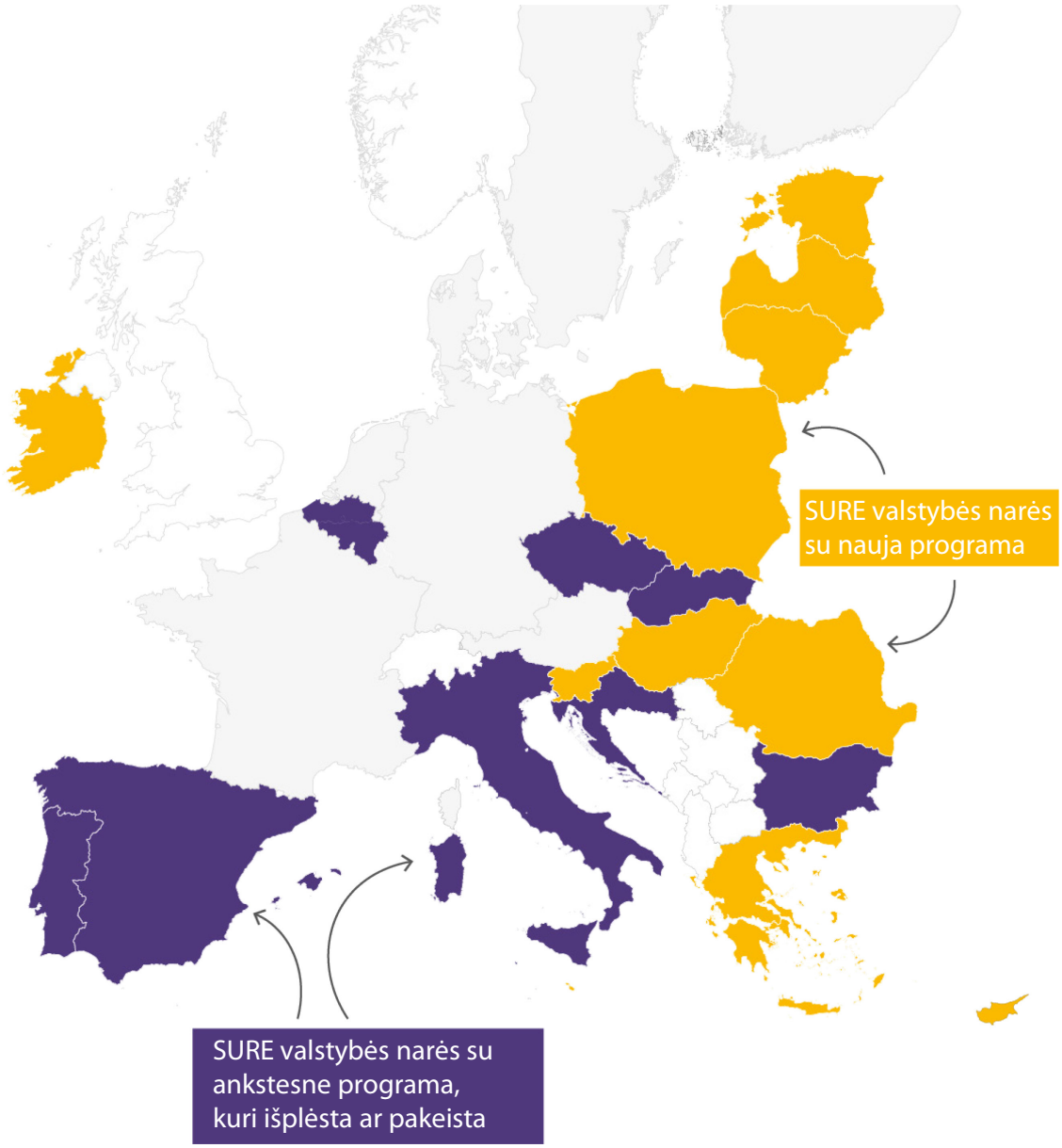

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis EUROFOUND duomenimis.

36 SURE reglamente[10] nustatytos dvi pagrindinės priemonės naudojimo sąlygos:

- staigus ir didelis viešųjų išlaidų, tiesiogiai susijusių su darbo vietų išsaugojimo programomis, padidėjimas (aktyvavimo sąlyga);
- parama pagal priemonę SURE turi būti naudojama darbo vietų išsaugojimo programoms (t. y. sutrumpinto darbo laiko sistemoms ar panašioms priemonėms) arba su sveikata susijusioms priemonėms (tinkamumo sąlyga).

37 Remdamiesi 31 atvejo (įskaitant su sveikata susijusias priemones) imties peržiūra, nustatėme, kad Komisija tinkamai įvertino, ar šios dvi priemonės SURE naudojimo sąlygos buvo įvykdytos.

38 Reglamente nustatytos tinkamumo sąlygos buvo plačios, todėl valstybėms narėms buvo suteikta didelė veiksmų laisvė spręsti, kur tikslingai nukreipti ES finansavimą. Dėl to Komisijos užduotis vertinti paramos prašymus pareikalavo mažiau pastangų. Todėl Komisijai atliekant patikrinimus reikėjo tik patvirtinti, kad priemonės, kurioms prašoma skirti lėšų, padės žmonėms išsaugoti savo darbo vietas COVID-19 sąlygomis. Tačiau teisės aktuose nebuvo reikalaujama, kad Komisija įvertintų priemonių ekonominį veiksmingumą. Reglamente teigiama, kad *„priemonė [SURE] papildo nacionalines priemones, […] – pagal ją teikiama finansinė parama“*[11]. Komisija manė, kad šio reikalavimo vykdymas buvo užtikrintas sąlygomis, pagal kurias taikoma priemonė, ir kad nėra poreikio įvertinti, ar pagal priemonę SURE teikiama parama papildė kitas valstybėse narėse taikomas priemones.

39 Siekdama palengvinti greitą lėšų išmokėjimą, Komisija taip pat palaikė glaudžius dvišalius ryšius su valstybėmis narėmis siūlomų programų vertinimo proceso metu, pavyzdžiui, siekdama:

- paaiškinti priemonės naudojimo sąlygas (visų pirma dvišaliuose techninio lygmens susitikimuose prieš valstybėms narėms pateikiant oficialų paramos prašymą). Pavyzdžiui, kartais Komisija turėjo paaiškinti valstybėms narėms, kad tam tikros nacionalinės priemonės yra netinkamos paramai pagal priemonę SURE gauti (žr. ***2 langelį***);
- prireikus gauti papildomų paaiškinimų, susijusių su valstybių narių pateikta informacija.

---

[10] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 3 straipsnis.

[11] Reglamento (ES) 2020/672 2 straipsnis.

2 langelis.

Nacionalinės priemonės, netinkamos paramai pagal priemonę SURE gauti

- Parama bedarbiams (pvz., išmokos arba aktyvi darbo rinkos politika)
- Parama neaktyviems asmenims (pvz., studentams, pensininkams)
- Likvidumo parama ir dotacijos įmonėms, nesusijusios asu užimtumu (pavyzdžiui, išlaidų elektros energijai ir vandeniui kompensavimas, subsidijos nuomai, vienkartinės MVĮ skirtos priemonės bankrotams išvengti)
- Įmonių netiesioginių darbo sąnaudų mažinimas nereikalaujant išlaikyti darbo vietų (pvz., visuotinis socialinio draudimo įmokų sumažinimas)
- Tiesioginė parama darbuotojų pajamoms (pvz., darbuotojų mokestinių prievolių sumažinimas, nes šiomis priemonėmis nėra tiesiogiai apsaugomos darbo vietos ir nėra užkertamas kelias darbo vietų praradimui)
- Įmonių mokestinių įsipareigojimų atidėjimas, pavyzdžiui, socialinio draudimo įmokų mokėjimo atidėjimas, nes šios priemonės nėra viešosios išlaidos

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

40 Tais atvejais, kai Komisija pastebėjo, kad lėšų pagal priemonę SURE įsisavinimas buvo mažesnis nei planuota, Komisija aktyviai dalyvavo diskusijose su nacionalinėmis valdžios institucijomis, kad padėtų joms pasinaudoti galimu finansavimu, pavyzdžiui, patvirtinant papildomas reikalavimus atitinkančias priemones arba pratęsiant esamas priemones.

Taryba išplėtė priemonės SURE taikymo sritį, kad ja būtų galima finansuoti su sveikata susijusias priemones, taip sumažindama jos pagrindinį dėmesį užimtumui

41 SURE reglamente pripažįstama, kad užimtumas yra pagrindinis jo tikslas. Įtraukus su sveikata susijusių priemonių finansavimą (pavyzdžiai pateikti ***2 diagramoje***), mažėjo dėmesys pagrindiniai sričiai – žmonių užimtumo išsaugojimui. Nors su sveikata susijusios priemonės yra tinkamos finansuoti, jos turi likti „papildomomis“[12].

[12] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 1 straipsnio 2 dalis.

42 Neoficialiose Komisijos gairėse, kurios buvo aptartos ir dėl kurių susitarta 2020 m. rugpjūčio mėn. Tarybos darbo grupėje, nustatyta, kad visų SURE išlaidų, skirtų su sveikata susijusioms priemonėms valstybėje narėje, dalis neturėtų viršyti 15 %. Apskritai šios viršutinės ribos buvo laikomasi, nes valstybių narių išlaidos su sveikata susijusioms priemonėms sudarė apie 5 % viso priemonės SURE biudžeto.

43 Tačiau galiausiai Komisija, kuriai pritarė Taryba, reglamento sąvoką „papildomas“ paaiškino kaip reiškiančią, kad SURE išlaidų, skirtų su sveikata susijusioms priemonėms kiekvienoje valstybėje narėje, dalis neturėtų viršyti 50 %. Iš septynių valstybių narių, kurios finansavimą pagal priemonę SURE skyrė su sveikata susijusioms priemonėms, keturiose valstybėse narėse šių išlaidų dalis neviršijo 15 %. Portugalija 23 % savo pagal priemonę SURE gautų paskolų panaudojo su sveikata susijusioms priemonėms, o Vengrija ir Rumunija – beveik 50 %. Likusios dvylika valstybių narių šia priemone nepasinaudojo.

Komisija sparčiai išmokėjo lėšas valstybėms narėms

44 Komisija valstybių narių prašymų vertinimus atliko sparčiai. Todėl 13 iš 19 finansavimo pagal priemonę SURE prašančių valstybių narių pirmąją išmoką gavo greičiau nei per vieną mėnesį nuo prašymo skirti finansavimą pateikimo dienos, o penkios valstybės narės – per kitą mėnesį. Kita valstybė narė paprašė, kad lėšos būtų skirtos vėliau, praėjus penkiems mėnesiams nuo prašymo pateikimo dienos.

Į SURE paskolų susitarimus buvo įtrauktos nuostatos dėl sukčiavimo ir pažeidimų rizikos, tačiau pagal teisinę sistemą nebuvo reikalaujama įvertinti valstybių narių kontrolės sistemų patikimumo

45 Kaip nurodyta Komisijos finansuojamoje Europos kovos su nedeklaruojamu darbu platformoje[13] ir keliose aukščiausiųjų audito institucijų ataskaitose[14], taikant reagavimo į krizes priemones, pavyzdžiui, pagal priemonę SURE finansuojamas darbo vietų išsaugojimo programas, yra itin didelė galimų pažeidimų ir piktnaudžiavimo tikimybė.

---

[13] COVID-19: combating fraud in short-term financial support schemes, *European Platform tackling undeclared work*, May 2021.

[14] The Supreme audit institutions of Croatia (2021), Ireland (2021), Latvia (2020).

46 SURE reglamente reikalaujama, kad į paskolų susitarimus su kiekviena valstybe nare būtų įtrauktos nuostatos dėl patikrinimų ir audito, siekiant kuo labiau sumažinti sukčiavimo ir pažeidimų riziką, kaip reikalaujama finansiniame reglamente[15]. Komisija yra įdiegusi sistemas, skirtas patikrinti, ar nėra sukčiavimo ir pažeidimų tarp ES ir valstybių narių. Valstybės narės yra atsakingos už tinkamą lėšų panaudojimą nacionaliniu lygmeniu, kad būtų užkirstas kelias pažeidimams ir sukčiavimui ir būtų susigrąžintos galimai netinkamai panaudotos lėšos. Teisinėje sistemoje nereikalaujama, kad Komisija įvertintų valstybių narių kontrolės sistemų, taikomų įgyvendinant ES lėšomis remiamas nacionalines priemones, patikimumą. Laikydamasi paskolų susitarimus reglamentuojančios teisinės sistemos, Komisija daugiausia dėmesio skyrė ES, kaip skolintojos, ir valstybių narių, kaip skolininkių, atsakomybei. Pavyzdžiui, atlikdama *ex post* kontrolę, Komisija taip pat tikrina, ar pagal priemonę SURE remiamos valstybės narės priemonės atitinka Tarybos įgyvendinimo sprendimuose nustatytas priemones. Pažymime, kad paskolų kaip finansavimo teikimo mechanizmo naudojimas reiškia, kad Komisijos teisinė atsakomybė, susijusi su sukčiavimu ir pažeidimais, yra ne tokia plati nei tuo atveju, kai ji teikia finansavimą sanglaudos politikos dotacijomis.

47 2022 m. sausio mėn., reaguodama į mūsų auditą ir siekdama gauti daugiau informacijos apie paskolų susitarimų veikimą vietoje, Komisija atliko *ad hoc* apklausą dėl audito ir kontrolės sistemų paramą pagal priemonę SURE gaunančiose valstybėse narėse. Tuo metu, jau buvo išmokėta apie 95 % paskolų. Savo atsakymuose į apklausos klausimus valstybės narės nurodė, kad taikant pagal SURE remiamas priemones jos naudojo iki pandemijos taikytas audito ir kontrolės sistemas. Visos valstybės narės, išskyrus vieną, pranešė nustačiusios pažeidimų ar sukčiavimo atvejų. Visais tokiais atvejais atitinkama valstybė narė atliko tyrimą. Po šių tyrimų teisinių veiksmų siekdamos susigrąžinti netinkamai panaudotas lėšas ėmėsi 13 valstybių narių[16]. Jei Komisija turi rimtų abejonių dėl to, kaip valstybė narė naudoja pagal priemonę SURE gautas lėšas, ji turi galimybę pradėti tyrimus. 2022 m. rugsėjo mėn. Komisija nebuvo nepradėjusi jokių tyrimų, kadangi ji nežinojo apie jokius didelius pažeidimus ar sukčiavimą, susijusius su jos pareigomis pagal šį teisės aktą, kaip numatyta ankstesnėje dalyje. Naudojant paskolas ribojama finansinė rizika ES biudžetui dėl galimų pažeidimų taikant nacionalines programas. Vis dėlto, vis dar išlieka rizika ES reputacijai, jei bus manoma, kad iš ES biudžeto finansiškai remiamos priemonės yra susijusios su sukčiavimu.

---

[15] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 13 straipsnio 1 dalis, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2018/1046 220 straipsnio 5 dalį.

[16] SURE at 18 months: third bi-annual report, COM(2022) 128.

Paskolos pagal priemonę SURE padėjo finansuoti nacionalines darbo vietų išsaugojimo programas, kad COVID-19 krizės metu nedidėtų nedarbas

48 Tikrinome, ar taikant priemonę SURE pasiektas jos bendras tikslas – finansuoti nacionalines programas, skirtas darbuotojams valstybėse narėse remti krizės metu ir mažinti nedarbo riziką. Priemonės struktūra nesuteikia galimybės atskirai nustatyti SURE poveikio šioms programoms. Analizavome Eurostato ir EUROFOUND duomenis, taip pat Komisijos pateiktą informaciją ir lyginamąjį TVF tyrimą.

49 Vienas iš pagrindinių būdų, kuriuo nacionalinės vyriausybės siekė kovoti su galimu nedarbo augimu, buvo darbo vietų išsaugojimo programų, kurios buvo tinkamos paramai pagal priemonę SURE gauti, taikymas (žr. ***3 langelį***). Šios programos ir panašios priemonės suteikė galimybę darbdaviams, kurie susidūrė su laikinu paklausos ar gamybos sumažėjimu (visų pirma tuomet, kai pandemijos metu buvo taikomos izoliacijos priemonės), sumažinti savo darbuotojų darbo valandas, o ne juos atleisti. Tokiu būdu darbuotojai galėjo išlaikyti savo darbo vietas, kartu išlaikydami pajamų lygį.

3 langelis.

Darbo vietų išsaugojimo programų naudojimas pandemijos metu

Darbo vietų išsaugojimo programų biudžetai ES pandemijos metu buvo neregėto dydžio. EUROFOUND duomenimis, 2020 m. kovo–rugsėjo mėn. daugiau kaip 40 milijonų darbuotojų ir beveik 4 milijonai darbdavių ES pasinaudojo darbuotojų apsaugos programomis ir priemonėmis. Tai reiškia, kad daugiau kaip 20 % ES darbo jėgos gavo sutrumpinto darbo laiko arba laikino nedarbo išmokas. 2009 m. finansų ir ekonomikos krizės aukščiausiame taške, darbuotojų apsaugos programos buvo taikomos mažiau nei 1,8 milijono darbuotojų. Išlaidos šioms nacionalinėms programoms pirmosios pandemijos bangos metu buvo beveik 10 kartų didesnės nei per visą 2008–2010 m. finansų krizę[17].

[17] COVID-19: Implications for employment and working life, COVID-19 series, Eurofound, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021.

50 2021 m. EUROFOUND[18] paskelbė tyrimą, kuriame palyginamas poveikis nedarbui po 2008 m. finansų krizės ir COVID-19 krizės. Atlikus šį tyrimą nustatyta, kad nedarbo lygis pirmaisiais COVID-19 krizės metais valstybėse narėse, kurios pasinaudojo priemone SURE, padidėjo mažiau nei per 2008–2010 m. finansų krizę. Dėl pandemijos labai sumažėjo ekonominė veikla, tačiau tai nenulėmė atitinkamo užimtumo lygio sumažėjimo – jis sumažėjo palyginti nedaug. Nors sumažėjus bendrajam vidaus produktui reikšmingai sumažėjo dirbtų valandų skaičius, nedarbo lygis atitinkamai reikšmingai nepadidėjo[19]. EUROFOUND duomenimis, nuo 2019 m. II ketv. iki 2020 m. II ketv. įsidarbinusių, bet nedirbančių, darbuotojų dalis padidėjo daugiau nei dvigubai – iki 17 proc., tačiau užimtumas ES sumažėjo tik 2,4 %.

51 ES požiūrį galima palyginti su JAV požiūriu. 2022 m. atlikto TVF tyrimo[20] duomenimis, JAV nedarbo padidėjimą dėl COVID-19 daugiausia lėmė laikinai atleisti darbuotojai: 2020 m. antrąjį ketvirtį jie sudarė daugiau nei 70 % naujų bedarbių. Per visus 2020 m. JAV užimtumas sumažėjo 6,2 %, o nedarbo lygis padidėjo 4,4 procentinio punkto, palyginti su atitinkamai 1,4 % ir 0,4 procentinio punkto ES.

Priemonės SURE poveikio negalima visapusiškai įvertinti dėl ribotų stebėsenos duomenų ir *ex post* vertinimo nebuvimo

52 Įvertinome, ar Komisija parengė patikimą priemonės SURE įgyvendinimo stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą. Tuo tikslu išanalizavome Komisijos stebėsenos procesus – nuo duomenų rinkimo iš valstybių narių iki du kartus per metus teikiamų finansinės paramos panaudojimo ataskaitų paskelbimo. Taip pat vertinome, ar Komisija planavo atlikti priemonės vertinimą pagal jos vidaus taisykles.

---

[18] Konvergencijos Europos Sąjungoje stebėsena. Žvilgsnis į praeitį, kad būtų galima judėti pirmyn – aukštynkryptė konvergencija per krizes, Eurofound, serija „ES iššūkiai ir perspektyvos“, 2021.

[19] Commission report on labour market and wage developments in Europe, December 2021, p. 45.

[20] *European Labor Markets and the COVID-19 Pandemic: Fallout and the Path Ahead*, International Monetary Fund, March 2022.

Nustatant stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimus daugiausia dėmesio skiriama finansinės paramos panaudojimui, o ne pasiektiems rezultatams

53 SURE reglamente Komisijai ir valstybėms narėms nustatytuose stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimuose daugiausia dėmesio skiriama finansinės paramos ir išdirbių panaudojimui, o ne tam, kas pasiekta įgyvendinant pagal priemonę SURE remiamas nacionalines darbo vietų išsaugojimo programas rezultatų prasme.

54 Vykdydama finansinę stebėseną Komisija ne tik patikrino, ar priemonės atitiko Tarybos įgyvendinimo sprendimu patvirtintas priemones, bet taip pat daug dėmesio skyrė paskolos panaudojimo būdui ir bendroms pagal priemonę SURE finansuojamų priemonių išlaidoms. Tai leido Komisijai aktyviai dalyvauti diskusijose su nacionalinėmis valdžios institucijomis tais atvejais, kai pagal priemonę SURE prieinamos lėšos buvo panaudotos mažiau, nei planuota (žr. ***40*** dalį).

55 Komisijos skaičiavimais, 19 valstybių narių, kurios pasinaudojo priemone SURE, 2020 m. parama suteikta maždaug 31,5 milijono žmonių ir 2,5 milijono įmonių. Valstybės narės, kuriose daugiausia žmonių gavo paramą, buvo Italija (10,8 milijono), Ispanija (5,7 milijono) ir Lenkija (3,6 milijono). Daugiau kaip milijonui žmonių taip pat suteikta parama kitose penkiose valstybėse narėse: Graikijoje, Čekijoje, Belgijoje, Portugalijoje ir Rumunijoje. 2022 m. rugpjūčio mėn. Komisija apskaičiavo, kad 2021 m. maždaug devyni milijonai žmonių pasinaudojo pagal priemonę SURE finansuojamomis darbo vietų išsaugojimo programomis[21].

56 Tačiau valstybių narių pateikti duomenys apie išdirbius, kaip antai darbuotojų ir įmonių skaičius, paprastai buvo pagrįsti įverčiais, ne visada buvo išsamūs, kaip nurodyta du kartus per metus teikiamose ataskaitose apie priemonę SURE, ir kartais reikšmingai skyrėsi. Šie duomenys buvo naudojami kaip pagrindas Komisijos Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamoms ataskaitoms parengti (žr. ***4 langelį***).

[21] SURE: Two Years On: fourth bi-annual report, COM(2022) 483.

4 langelis.

Stebėsenos duomenų apribojimų pavyzdžiai

Kalbant apie valstybių narių pateiktus duomenis, remdamiesi du kartus per metus teikiamose ataskaitose apie priemonę SURE pateikta informacija, pastebėjome, kad:

— yra duomenų, kuriuos laikui bėgant pateikė kelios valstybės narės, skirtumų;

— skirtingų priemonių paramos gavėjų skaičius persidengia;

— 2020 m. keturios valstybės narės nepranešė apie priemonės SURE aprėptį pagal sektorius, o dvi valstybės narės nepranešė apie paramą gaunančių įmonių dydį;

— 2021 m. viena valstybė narė nepranešė nei apie darbuotojus, kuriems taikoma priemonė SURE, nei apie įmones, kurioms skirta parama.

57 Laikui bėgant valstybės narės pateikė daugiau duomenų. Tačiau dėl šio didesnio duomenų prieinamumo taip pat atsirado reikšmingų skirtumų tarp duomenų, pateiktų skirtingose du kartus per metus teikiamose ataskaitose. Pavyzdžiui, antroje, trečioje ir ketvirtoje ataskaitose nurodytas 2021 m. paramą gavusių asmenų skaičius buvo, atitinkamai, 5 milijonai, 3 milijonai ir 9 milijonai.

58 Komisijos atliktos valstybių narių pateiktų išdirbių duomenų patikros buvo ribotos ir jose daugiausia dėmesio skirta plačiam suderinamumui su anksčiau pateiktais duomenimis bei priemonių sąnaudoms naudojantis įvairiais prieinamais darbo rinkos duomenų šaltiniais (pavyzdžiui, Eurostatu). Jos apėmė tik vertinimą, ar valstybės narės pateikta informacija apie lėšų pagal priemonę SURE gavėjų skaičių (pagal samdomuosius darbuotojus, savarankiškai dirbančius asmenis ar įmones ir pagal sektorius) atrodo „tikėtina“.

59 Be to, valstybės narės paprastai teikė apibendrintą informaciją. Išsamių nacionalinių darbo vietų išsaugojimo programų išdirbių ir rezultatų duomenų trūkumas reiškia, kad neįmanoma nustatyti pagal priemonę SURE finansuojamų nacionalinių priemonių pagrindinių naudos gavėjų[22]. Nors COVID-19 pandemija sukėlė didelį sukrėtimą darbo rinkai, ne visi sektoriai, įmonės ir darbuotojų grupės nukentėjo vienodai. Mažiau saugias darbo vietas turintiems darbuotojams, savarankiškai

[22] COVID-19.Poveikis užimtumui ir profesiniam gyvenimui, Serija „COVID-19“, Eurofound, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2021.

dirbantiems asmenims ir pažeidžiamoms darbo jėgos grupėms (pvz., moterims, vyresnio amžiaus darbuotojams, ne vietiniams asmenims, neįgaliesiems ir mažiau išsilavinusiems asmenims) dažniau turėjo įtakos socialinių kontaktų ribojimo priemonės ir kiti apribojimai, labai sutrikdę jų darbo perspektyvas[23].

60 Remdamasi tuo, kad su sveikata susijusių priemonių taikymo sritis ir tikslai įvairiose valstybėse narėse buvo labai skirtingi, Komisija neprašė valstybių narių pateikti jokių duomenų apie tai, kas pasiekta taikant šias priemones (žr. ***41***–***43*** dalis). Šios priemonės gali būti finansuojamos pagal įvairias ES ir nacionalines finansavimo priemones ir paprastai jas decentralizuotai įgyvendina daug skirtingų institucijų ir įstaigų, todėl kyla dvigubo finansavimo rizika. Apskritai su sveikata susijusios priemonės sudaro apie 3,2 milijardo eurų viso SURE finansinio paketo ir labai skiriasi savo pobūdžiu ir taikymo sritimi.

Komisijos du kartus per metus teikiamose finansinės paramos pagal priemonę SURE panaudojimo gali būti pateikiami tik bendri rezultatų įverčiai

61 Iki 2022 m. rugsėjo mėn. pabaigos Komisija, laikydamasi reglamento[24], paskelbė keturias du kartus per metus teikiamas ataskaitas dėl finansinės paramos pagal priemonę SURE panaudojimo. Šios ataskaitos yra Europos Parlamento, Tarybos ir kitų suinteresuotųjų subjektų informavimo pagrindas. Šiose ataskaitose pateikiama informacija apie finansinės paramos įgyvendinimą (pavyzdžiui, apie likusias mokėtinas sumas, grąžinimo tvarkaraščius) ir apie tai, kokiu mastu ir toliau išlieka išskirtinės aplinkybės, pateisinančios priemonės SURE naudojimą.

62 SURE reglamente nereikalaujama, kad Komisija praneštų apie priemonės rezultatus ar veiksmingumą, tačiau pagal socialinių obligacijų sistemą reikalaujama teikti poveikio ataskaitas (žr. ***1 langelį***). Siekiant laikytis šio reikalavimo, pusmečio ataskaitose taip pat pateikiama informacija apie rezultatus, pasiektus taikant pagal priemonę SURE finansuojamas darbo vietų išsaugojimo programas (žr. ***5 langelį***).

---

[23] EU jobs at highest risk of COVID-19 social distancing, CEDEFOP, 2020.

[24] Reglamento (ES) Nr. 2020/672 14 straipsnio 1 dalis.

5 langelis.

Ataskaitų apie priemonės SURE rezultatus teikimas

Komisijos duomenimis, politikos rėmimo priemonėmis, įskaitant remiamas pagal priemonę SURE, paramą pagal šią priemonę gaunančiose valstybėse narėse 2020 m. nuo nedarbo faktiškai apsaugota 1,5 milijono žmonių[25].

Šis įvertis grindžiamas standartiniu ekonometriniu modeliu, pagal kurį palyginami istoriniai darbo rinkos duomenys ir faktiniai valstybių narių duomenys. Įvertis gautas modeliuojant, kaip ir taikant bet kurį kitą modelį.

Komisijos teigimu, šį skaičių reikėtų vertinti atsargiai, nes sunku įvertinti, kas atsitiktų darbo rinkoje, jei priemonė SURE nebūtų taikoma, o užimtumo lygiui daro įtaką labai daug įvairių veiksnių.

Komisija neįvertino priemonės SURE

63 Pagal finansinį reglamentą, Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros ir Geresnio reglamentavimo gaires, Komisija turėtų įvertinti ES programų rezultatyvumą pagal veiksmingumą, efektyvumą, aktualumą, nuoseklumą ir ES pridėtinę vertę[26]. Atliekant šiuos vertinimus turėtų būti kritiškai ir objektyviai įvertinta, ar ES priemonė atitiko savo paskirtį ir ar buvo pasiekti numatyti tikslai mažiausiomis sąnaudomis, remiantis patikimais tiek sėkmės, tiek trūkumų įrodymais[27]. Be to, pagal Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą Komisija įsipareigojo įvertinti su priemone SURE susijusią patirtį[28]. Tačiau SURE reglamente nėra konkrečiai reikalaujama, kad Komisija įvertintų priemonės veiksmingumą.

64 Dėl iniciatyvų, kurios buvo pasiūlytos skubos tvarka COVID-19 pandemijos metu ir dėl kurių nebuvo surengtos viešos konsultacijos ir poveikio vertinimas, 2021 m.

---

[25] SURE: Two Years On: fourth bi-annual report, COM(2022) 483.

[26] Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 34 straipsnis. 2016 m. gegužės 12 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros I dalies 3 pastraipa. SWD(2021) 305, Better Regulation Guidelines, 2021 11 3, p. 23.

[27] Komisijos komunikatas „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“, COM(2021) 219, p. 16–17. SWD(2021) 305, Better Regulation Guidelines, 2021 11 3, p. 23.

[28] Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas, 2021, p 18.

balandžio mėn. Komisija nurodė, kad ne vėliau kaip per tris mėnesius po pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto pateikimo paskelbtame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente ji „aiškiai nurodys, kaip ir kada vėliau bus vertinamas aktas“[29]. Kadangi SURE reglamentas priimtas 2020 m. gegužės mėn., priemonės SURE vertinimas nebuvo atliekamas.

[29] Komisijos komunikatas „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“, COM(2021) 219, p. 13–14.

Išvados ir rekomendacijos

65 COVID-19 pandemija sukėlė didelį sukrėtimą Europos ekonomikai ir labai sutrikdė darbo rinką, todėl kilo pavojus milijonams darbo vietų. Apskritai darome išvadą, kad Komisija greitai reagavo į uždavinį padėti valstybėms narėms išsaugoti darbo vietas, suteikdama ES paramą valstybėms narėms praėjus septyniems mėnesiams po pandemijos paskelbimo, t. y. greičiau nei pagal standartines finansavimo procedūras. Valdymo sistema atspindėjo ekstremalias aplinkybes, o Europos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (SURE) buvo parengta taip, kad būtų apribota ES biudžetui kylanti finansinė rizika. Nors bendrai yra požymių, kad parama pagal SURE pasiekė milijonus žmonių, priemonės struktūra – pagal kurią ES teikė finansavimą paskolomis nacionalinėms programoms remti – ir išsamių valstybių narių duomenų stoka riboja Komisijos galimybes įvertinti rezultatus, pasiektus taikant priemonę SURE.

66 Priemonė SURE buvo sukurta ir pradėta taikyti susidarius ekstremaliajai situacijai, kai buvo įgyvendinamos ribojamosios priemonės koronaviruso plitimui apriboti ir kai valstybės narės susidūrė su staigiu ir dideliu viešųjų išlaidų padidėjimu. Šiame kontekste Komisija pasiūlė naują novatorišką reglamentą, o Taryba laiku, praėjus vos dviem mėnesiams nuo COVID-19 paskelbimo pandemija, jam pritarė. Dauguma valstybių narių (jų buvo 19) pasirinko naudotis priemone, o beveik pusė visos 100 milijardų eurų paramos sumos buvo skirta Italijai ir Ispanijai. Parama pagal priemonę SURE suteikė valstybėms narėms galimybę sukurti arba išplėsti esamas darbo vietų išsaugojimo programas. Apskritai, naujos darbo vietų išsaugojimo programos buvo kuriamos rytinėse ES valstybėse narėse, tačiau, atsižvelgiant į labai skirtingas kiekvienos nacionalinės darbo rinkos aplinkybes, įvairiose ES valstybėse narėse taikomi metodai labai skyrėsi. Komisija apskaičiavo, kad valstybės narės, kurių kredito reitingas yra mažesnis nei ES, kartu sutaupė apie 8,5 milijardo eurų palūkanų, palyginti su tuo, ką jos būtų sumokėjusios, jei būtų nusprendusios imti paskolas pačios (žr. ***17***–***26*** dalis).

67 Paramos pagal priemonę SURE struktūra buvo novatoriška ir sumažino riziką ES biudžetui. Finansavimas buvo pagrįstas paskolomis, o ne dotacijomis, ir visos valstybės narės (įskaitant tas, kurios pasirinko nesinaudoti priemone SURE) suteikė neatšaukiamas garantijas pagal pareikalavimą iki 25 % visų pagal šią priemonę išmokėtų paskolų, kurios visos turi būti grąžintos iki 2050 m. Šios garantijos yra ES biudžeto apsaugos rezervas, nes įsipareigojimų nevykdymo atveju valstybių narių garantijos gali būti panaudotos prieš panaudojant Komisijos nuosavus išteklius. Be to, nustatytos prudencinės taisyklės, kuriomis siekiama sumažinti poziciją per metus ir

kiekvienoje valstybėje narėje. Apskritai paskolų pagal priemonę SURE paklausa buvo didelė – iki 2022 m. rugpjūčio mėn. išmokėta beveik 92 milijardai eurų (žr. ***27***–***31*** dalis).

68 SURE yra reagavimo į krizes priemonė, kurią taikant prioritetas yra greitai išmokėti lėšas. Komisijos procedūros taikant priemonę SURE buvo paprastesnės nei įprastos Komisijos intervencijos. Pavyzdžiui, SURE reglamentas yra trumpalaikis, bet platus priemonės aktyvavimo ir tinkamumo finansuoti sąlygų prasme, todėl valstybėms narėms buvo suteikta gana didelė veiksmų laisvė spręsti, kur tikslingai nukreipti ES finansavimą. Dėl to Komisija netikrino, ar pagal priemonę SURE remiamos nacionalinės priemonės buvo ekonomiškai veiksmingos ir ar jos papildė kitas sistemas. Išplėtus priemonės SURE taikymo sritį, kad ja būtų galima finansuoti su sveikata susijusias priemones, sumažėjo jos pagrindinis dėmesys užimtumui. Galiausiai Komisija sutiko ir Taryba tam pritarė, kad trys iš 19 valstybių narių daugiau kaip 15 % savo paskolų pagal priemonę SURE panaudotų su sveikata susijusioms priemonėms (žr. ***32***–***43*** dalis).

69 Komisija sparčiai išmokėjo lėšas valstybėms narėms: dauguma valstybių narių pirmąją išmoką gavo praėjus mažiau nei mėnesiui nuo prašymo pateikimo dienos. Darbo vietų išsaugojimo programomis gali būti piktnaudžiaujama, todėl SURE reglamente reikalaujama, kad į paskolų susitarimus su valstybėmis narėmis būtų įtrauktos nuostatos dėl kontrolės priemonių ir audito sistemų, siekiant kuo labiau sumažinti sukčiavimo ir pažeidimų riziką. 2022 m. pradžioje, kai didžioji finansavimo dalis jau buvo išmokėta, Komisija pradėjo *ad hoc* apklausą dėl audito ir kontrolės sistemų valstybėse narėse. Visos valstybės narės, išskyrus vieną, pranešė apie pažeidimų ir įtariamo sukčiavimo atvejus, dėl kurių 13 valstybių narių susigrąžintos netinkamai panaudotos lėšos. Kadangi Komisija nežinojo apie jokius didelius pažeidimus ar sukčiavimą, susijusius su jos pareigomis pagal teisės aktus, 2022 m. rugsėjo mėn. ji nebuvo nepradėjusi jokių konkrečių tyrimų šiuo klausimu (žr. ***44***–***47*** dalis).

70 Apskritai yra požymių, kad per sunkiausią krizės laikotarpį parama pagal SURE pasiekė milijonus darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų ir kartu su kitomis politikos paramos priemonėmis prisidėjo mažinant nedarbo riziką. Tačiau priemonės struktūra nesuteikia galimybės atskirai nustatyti priemonės SURE poveikio nacionalinėms programoms pagal išdirbius ir rezultatus. Dėl to Komisija negali įvertinti priemonės SURE rezultatų kiekvienoje valstybėje narėje. Pavyzdžiui, neturint išsamių valstybių narių duomenų negalima visapusiškai įvertinti gyventojų ir įmonių, gavusių paramą pagal priemonę SURE, skaičiaus – galimo priemonės indėlio mažinant nedarbo riziką. Kadangi su sveikata susijusių priemonių taikymo apimtis ir tikslai buvo labai skirtingi, jų stebėjimo duomenų taip pat yra mažai. Pagal SURE reglamentą vertinimas neprivalomas (žr. ***48***–***64*** dalis).

Rekomendacija. Įvertinti priemonę SURE

Siekdama pasimokyti iš patirties, kuri gali būti naudinga galimoms būsimoms neatidėliotinoms priemonėms, ir laikydamasi savo įsipareigojimo pagal Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą, Komisija turėtų įvertinti su priemone SURE susijusią patirtį. Toks įvertinimas turėtų apimti šiuos aspektus: tai, kiek priemone SURE ir nacionalinėmis priemonėmis buvo remiama pridėtinė vertė (pagal visus priemonės SURE tikslus, įskaitant su sveikata susijusias priemones); ar taikant priemonę SURE buvo papildytos nacionalinės priemonės ir kaip; ir ar priemonės SURE sistema buvo veiksminga iki minimumo sumažinant pažeidimų ir sukčiavimo riziką, atsižvelgiant į atvejus, apie kuriuos pranešė valstybės narės.

Tikslinė įgyvendinimo data: iki 2024 m. III ketv. pabaigos.

Šią ataskaitą priėmė Audito Rūmų narės Annemie Turtelboom vadovaujama II kolegija 2022 m. lapkričio 9 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Tony Murphy
Pirmininkas

Santrumpos

BUDG GD: Biudžeto generalinis direktoratas

CEPS: Europos politikos studijų centras.

ECFIN GD: Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas

EMPL GD: Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas

EUROFOUND: Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas

SURE: Europos laikinos paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti

Terminų žodynėlis

EUROFOUND: Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas – ES agentūra, teikianti informaciją, patarimus ir ekspertines žinias ES socialinės politikos srityje, remdamasi lyginamąja informacija, moksliniais tyrimais ir analize.

Priemonės, panašios į sutrumpinto darbo laiko priemones: darbo rinkos priemonės, išskyrus sutrumpinto darbo laiko programas, kuriomis darbo vietos apsaugojamos subsidijuojant darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų pajamų rėmimą.

Su sveikata susijusios priemonės: priemonės, kuriomis siekiama sumažinti profesinius pavojus ir užtikrinti darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų apsaugą darbo vietoje, ir, kai tinkama, kai kurios kitos su sveikata susijusios priemonės.

Sutrumpinto darbo laiko priemonės: viešosios programos, pagal kurias tam tikromis aplinkybėmis ekonominių sunkumų patiriančioms įmonėms leidžiama laikinai sumažinti darbuotojų darbo valandų skaičių, o darbuotojų pajamas už nedirbtas valandas remti iš valstybės išteklių.

Komisijos atsakymai

https://www.eca.europa.eu/lt/pages/DocItem.aspx?did=62745

Chronologija

https://www.eca.europa.eu/lt/pages/DocItem.aspx?did=62745

Audito grupė

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami Audito Rūmų atliktų auditų, susijusių su įvairių sričių ES politika ir programomis arba su konkrečių biudžeto sričių valdymo temomis, rezultatai. Audito užduotis Audito Rūmai atrenka ir parengia taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į neveiksmingumo ar neatitikties teisės aktams riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų narės Annemie Turtelboom vadovaujama II audito kolegija „Investicijos siekiant sanglaudos, augimo ir įtraukties“. Auditui vadovavo Audito Rūmų narė Iliana Ivanova, jai padėjo kabineto vadovas James Verity ir kabineto atašė Ivan Genchev; pagrindinis vadybininkas Pietro Puricella; užduoties vadovas Jussi Bright; auditoriai Fernando Pascual Gil, Andras Augustin Feher, Zeljko Mimica ir Cristina Jianu.

Iš kairės į dešinę: Fernando Pascual Gil, James Verity, Jussi Bright, Iliana Ivanova, Ivan Genchev, Pietro Puricella, Zeljko Mimica.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2022 m.

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta Audito Rūmų sprendime Nr. 6-2019 dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal *Creative Commons Attribution 4.0 International* (CC BY 4.0) licenciją. Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Tie asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

1 ir 2 diagramų paveikslėliai: Šioms diagramoms panaudoti Flaticon.com resursai.
© Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

PDF	ISBN 978-92-847-9164-4	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/159079	QJ-AB-22-026-LT-N
HTML	ISBN 978-92-847-9163-7	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/607859	QJ-AB-22-026-LT-Q

COVID-19 pandemijos ekonominis poveikis sukėlė pavojų milijonams darbo vietų. Atsižvelgdama į tai, ES patvirtino laikiną priemonę SURE (Paramos priemonę nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti). Pagal priemonę SURE valstybėms narėms palankiomis sąlygomis buvo suteikta iki 100 milijardų eurų paskolų naujoms darbo vietų išsaugojimo programoms įgyvendinti arba esamoms išplėsti. Darome išvadą, kad Komisija, atsižvelgdama į ekstremaliąją situaciją, į šį iššūkį reagavo greitai. Nors yra požymių, kad parama pagal priemonę SURE pasiekė milijonus žmonių, išsamių valstybių narių duomenų stoka riboja Komisijos galimybes įvertinti, kiek darbo vietų išsaugota. Rekomenduojame, kad Komisija įvertintų priemonės SURE įgyvendinimo patirtį, kad būtų išmoktos pamokos būsimoms krizėms.

Audito Rūmų specialioji ataskaita pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą.

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Europos Sąjungos leidinių biuras

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors